

NCA Kennisdossier: Wonen in Portugal, werken in Nederland of België

Steeds meer Nederlanders en Belgen verhuizen naar Portugal terwijl ze in dienst blijven van hun werkgever in het land van afkomst. Dit leidt tot vragen over belasting, sociale zekerheid en praktische verplichtingen in beide landen. Dit document schetst de belangrijkste regels, stappen en alternatieven.

1. Juridisch en fiscaal kader

Volgens de belastingverdragen die Portugal heeft met Nederland en België is het **woonland leidend**. Wie meer dan 183 dagen per jaar in Portugal verblijft, wordt daar fiscaal resident en moet wereldwijd inkomen in Portugal aangeven.

Het thuisland mag loonbelasting alleen inhouden in uitzonderingssituaties (bijvoorbeeld bij tijdelijke uitzending of specifieke werkzaamheden daar).

Ook de **sociale zekerheid** volgt in principe het woonland. Alleen bij detachering of structurele werkzaamheden in het thuisland kan een uitzondering gelden.

2a. Acties in Nederland

Bij emigratie naar Portugal moet een Nederlander rekening houden met:

- **Uitschrijven bij de gemeente (BRP).**
- **Werkgever informeren:** woonplaats Portugal betekent dat Nederlandse loonbelasting meestal moet stoppen.
- **Belastingdienst:** aanmelden als buitenlands belastingplichtige en het M-formulier invullen in het emigratiejaar.
- **SVB:** controleren hoe AOW- en kinderbijslagopbouw verandert; vrijwillige verzekering is mogelijk.
- **RDW en autoverzekering:** Nederlandse auto moet worden geëxporteerd of geschorst.
- **MijnOverheid/DigiD:** behouden voor officiële communicatie.

2b. Acties in België

Voor Belgen gelden grotendeels dezelfde principes, maar de instanties zijn anders:

- **Uitschrijven bij de gemeente** en inschrijven als niet-resident.
- **Werkgever informeren:** woonplaats Portugal betekent dat Belgische bedrijfsvoorheffing meestal moet stoppen.
- **Federale Overheidsdienst Financiën:** aanmelden als buitenlands belastingplichtige; bij emigratiejaar een speciale aangifte indienen.
- **Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ):** impact op pensioenopbouw en sociale rechten; vrijwillige voortzetting mogelijk.
- **DIV (Dienst Inschrijvingen Voertuigen):** Belgische auto moet worden uitgeschreven bij verhuis.
- **eBox en CSAM (Belgische digitale toegang):** behouden voor officiële communicatie.

3. Acties in Portugal

Wie in Portugal woont en werkt, moet zich daar registreren:

- **NIF** aanvragen (fiscaal nummer).
- **Inschrijving bij gemeente of Junta de Freguesia.**
- **Portal das Finanças:** aangeven dat men fiscaal resident is in Portugal.
- **Segurança Social:** sociale zekerheid in Portugal.
- **Zorgverzekering:** toegang tot het nationale zorgsysteem (SNS).

4. Belastingheffing

- **Thuisland (NL of BE):** de werkgever mag doorgaans geen loonbelasting meer inhouden. Eventuele belasting die toch wordt betaald, kan via het verdrag worden verrekend.
- **Portugal:** hier geldt volledige belastingplicht, inclusief salaris uit Nederland of België. Aangifte gebeurt via de jaarlijkse IRS-aangifte.
- **Dubbele belasting** wordt voorkomen via het belastingverdrag: meestal door vrijstelling in NL/BE of verrekening in Portugal.

5. Alternatieve werkvormen en optimalisatie

5.1. Werknemer bij een Nederlandse of Belgische werkgever (zonder EOR)

- **Wat is het scenario**

De expat blijft formeel in dienst van zijn werkgever in NL/BE.

- **Hoe het werkt**

- Werkgever betaalt salaris uit het thuisland.
- Volgens het verdrag moet belastingheffing plaatsvinden in Portugal, maar werkgevers houden soms toch loonbelasting/premies in NL/BE in.
- Werknemer doet aangifte in Portugal en corrigeert dubbele heffing via het verdrag.

- **Voordelen**

- Continuïteit van contract en arbeidsvoorwaarden.
- Pensioenopbouw in NL/BE loopt vaak door, als de werkgever dat correct regelt.
- Administratief eenvoudig voor werknemer.

- **Nadelen**

- Complex voor werkgever (internationale loonadministratie).
- Risico op dubbele belasting en premies.
- Vaak onhoudbaar op lange termijn.

5.2 Werknemer via EOR (Employer of Record)

- **Wat is het scenario**

De werkgever in NL/BE schakelt een Portugees payrollbedrijf in dat de werknemer formeel aanneemt.

- **Hoe het werkt**

- Expat krijgt een Portugees contract.
- Werkgever betaalt het payrollbedrijf, dat in Portugal salaris uitbetaalt.
- Belasting en sociale zekerheid lopen volledig via Portugal.

- **Voordelen**

- Juridisch en fiscaal volledig correct.

- Geen dubbele belasting of sociale lasten.
- Werknemer krijgt arbeidsrechten volgens Portugees recht.
- **Nadelen**
 - Extra kosten voor de werkgever (EOR-fee).
 - Soms afwijkende arbeidsvoorwaarden.
 - Pensioen/AOW opbouw in Nederland wordt onderbroken
 - Minder directe binding met NL/BE-werkgever.

5.3 Freelancer in Portugal (trabalhador independente)

- **Wat is het scenario**
De expat schrijft zich in als zelfstandige in Portugal en factureert zijn opdrachtgever(s).
- **Hoe het werkt**
 - Registratie als *trabalhador independente*.
 - Facturen met btw (IVA) vanuit Portugal.
 - IRS en sociale bijdragen in Portugal.
- **Voordelen**
 - Volledig conform Portugese regels.
 - Geen dubbele lasten.
 - Flexibiliteit voor meerdere klanten.
- **Nadelen**
 - Geen werknemersrechten of werkgeverspensioen.
 - Pensioen/AOW opbouw in Nederland wordt onderbroken
 - Zelf boekhouding en administratie regelen.
 - Sociale bijdragen ca. 21% van netto-inkomen.

5.4 Eigen BV of NV in Nederland/België (contractor via eigen bedrijf)

- **Wat is het scenario**
De expat richt een BV/NV (of eenmanszaak) in NL/BE op en factureert vanuit dit bedrijf.

- **Hoe het werkt**
 - Opdrachtgever in NL/BE betaalt de factuur.
 - Het opgerichte bedrijf betaalt winst- of vennootschapsbelasting in NL/BE.
 - De expat ontvangt salaris/dividend, belast in Portugal.
 - Portugal kan de onderneming als “vaste inrichting” zien en de bedrijfswinst in PT belasten.
- **Voordelen**
 - Voor opdrachtgever eenvoudig.
 - Mogelijk fiscaal optimaliseren via BV/NV.
 - Handig bij meerdere klanten in NL/BE.
- **Nadelen**
 - Kans op dubbele belasting.
 - Complexe structuur en veel administratie.
 - Sociale zekerheid meestal in Portugal, ondanks bedrijf in NL/BE.

5.5 Empresa em Nome Individual (zzp in Portugal)

- **Wat is het scenario**
De expat richt in Portugal een eenmanszaak op en stuurt facturen naar zijn opdrachtgever in NL/BE.
- **Hoe het werkt**
 - Registratie als *Empresa em Nome Individual* via Portal das Finanças.
 - Facturen vanuit Portugal, belast in Portugal.
 - Sociale bijdragen via Segurança Social.
- **Voordelen**
 - Eenvoudig en conform Portugese regels.
 - Geen dubbele belasting of sociale premies.
 - Voor opdrachtgever in NL/BE administratief heel makkelijk.
- **Nadelen**
 - Kans op dubbele belasting.
 - Geen werknemersrechten, volledige ondernemersrisico.
 - Zelf administratie doen.
 - Geen sociale rechten in NL/BE (tenzij vrijwillig geregeld).

5.6 Vergelijking werkvormen

Scenario	Belasting NL/BE	Belasting PT	Sociale zekerheid	Voordelen	Nadelen
Werknemer bij NL/BE-werkgever	Theoretisch nee (praktisch vaak foutief ja)	Ja, volledig	Portugal	Continuïteit contract, pensioen doorlopend	Kans op dubbele lasten, complex voor werkgever
Werknemer via EOR	Nee	Ja	Portugal	Juridisch correct, geen dubbele lasten	Extra kosten, afwijkende voorwaarden
Freelancer in Portugal	Nee	Ja	Portugal	Flexibel, volledig in PT	Zelfstandigenrisico's, administratie
Eigen BV/NV in NL/BE	Ja (winst)	Ja (salaris/dividend)	Portugal	Mogelijk fiscaal optimaliseren	Dubbele lasten, complex, risico vaste inrichting
Empresa em Nome Individual	Nee	Ja	Portugal	Eenvoudig, opdrachtgever zonder zorgen	Geen werknemersrechten, geen NL/BE sociale rechten

6. Sociale zekerheid en pensioen

- **Nederlanders:** AOW-opbouw stopt, tenzij vrijwillig verzekerd via de SVB.
- **Belgen:** pensioenopbouw stopt, tenzij vrijwillige voortzetting bij RSZ.
- **Pensioen** via werkgever in NL/BE kan vaak blijven doorlopen.

7. Adres en dubbele binding

Twee adressen (NL/BE en PT) leiden vaak tot discussie. Voor de fiscus telt waar iemand feitelijk woont en werkt. Een formeel adres in NL/BE verandert dat niet, maar kan wel gevolgen hebben (zorgverzekering, auto, bank).

8. Praktische tips en valkuilen

- Zorg dat de werkgever stopt met loonbelasting zodra je in Portugal woont.
- Meld je tijdig aan bij de Portugese fiscus en sociale zekerheid.
- Overweeg alternatieven (freelance, EOR, eenmanszaak PT) als de werkgever geen ervaring heeft met expats.
- AOW opbouw stopt, tenzij vrijwillig verzekerd via de SVB.
- Raadpleeg een fiscalist in zowel NL/BE als Portugal.

9. Conclusie

Wie in Portugal woont maar inkomen uit Nederland of België ontvangt, valt in principe onder Portugese belastingplicht. Er zijn verschillende werkvormen die fiscaal of praktisch aantrekkelijker kunnen zijn, maar elk scenario kent eigen risico's en verplichtingen. Goede voorbereiding en professioneel advies zijn cruciaal om dubbele belasting en onverwachte premies te voorkomen.

👉 **Dit document is een praktische gids, geen fiscaal advies.**